

Tisztelt Olvasóink!

Megjelentek a Domus-ösztöndíjprogram új felhívásai. Híreink egy részében még a határon túli magyar tudományos műhelyek májusi budapesti bemutatkozása köszön vissza, összegzések, összeállítások formájában. Egy másik csoport hír már az őszi—téli időszak terveibe enged bepillantást. A nyár derekán járunk, de nem apadtak el az elismerésekről, az elért eredményekről szóló információk.

Számos podcast, rögzített beszélgetés várja mindazokat, akik tudományos intézmények, tudós személyiségek, a tudomány előtt álló problémák világába várnak bebocsáttatást. Pihenőidejük alatt olvassák el, hallgassák meg e műsorokat.

Kocsis Károly elnök

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Az oktatásban elért kiemelkedő eredményeiért szerb **állami kitüntetést** kapott **Pintér Krekić**

Valéria, a didaktika—módszertani tudományok doktora, a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dékánja, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Clark Ádám életműdíjat kapott **Köllő Gábor** építőmérnök, a kolozsvári

Műszaki Egyetem professzora, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Marosvásárhely díszpolgára lett **Mártha Orsolya** urológus

professzor, a Marosvásárhelyi Urológiai Klinika igazgatója és **Molnár Tünde** orgonaművész, zenetudós, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

A 2025. évi Országos Tudományos Diákköri Konferencia **Mestertanár Aranyérmét** kapták **Tonk**

Szende Ágnes környezetkémikus, az MTA köztestületének külső tagja és **Prohászka-Rád Boróka** irodalomtörténész, a Sapientia EMTE docensei.

[Bővebben:](#)

Docensi címet kapott **Kordonec Olekszandr** irodalomtörténész,

a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola oktatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az MTA **Lendület Programjának kutatói ösztöndíját** nyerte el **T. Szabó Csaba** erdélyi történész, a Szegedi

Tudományegyetem oktatója.

[Bővebben:](#)

Az Analytical Solution and Numerical Simulation of Heat Transfer in Cylindrical- and

Spherical-Shaped Bodies című tanulmány kapta a Computation folyóirat **Best Paper Award**-ját. Az egyik társszerzője **Mátyás László**, a Sapientia EMTE docense.

[Bővebben:](#)

Az Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica tudományos folyóirat szerkesztőbizottságának tagjait

főlvették az **Európai Tudományos Szerkesztők Egyesületének** (European Association of Science Editors — EASE) **tagjai** közé.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

Római kori őrtorony maradványainak feltárási eredményeit mutatták be a régészek a kelet-horvátországi **Moha** (Mohovo) településen.

[Bővebben:](#)

Elindult a **Hargita megyei régészeti kutatásokat** támogató program.

[Bővebben:](#)

Az **erdei vöröshangyáknak az erdők egészségében játszott szerepéről**

indult kutatás a Babeş—Bolyai Tudományegyetem közreműködésével.

[Bővebben:](#)

A Fekete-Körös menti magyar közösségek mezőgazdaságának általános helyzete, **Tenke község magyar gazdáinak felmérése** címmel készült

tanulmány a partiumi kistérségről.

[Bővebben:](#)

Mátyás királynak tulajdonított dokumentumot találtak Besztercén.

[Bővebben:](#)

Biztos pont **Cholnoky Jenő** kolozsvári földrajztudós akadémikus 2001-ben megtalált, elveszettnek hitt, **digitalizált hagyatékát** tekinthették meg az érdeklődők az MTA200 jubileumi rendezvénysorozatában.

[Bővebben:](#)

Hodinka Antal
Nyelvészeti Kutatóközpont

Az MTA magyarnyelv-programjához több ponton kapcsolódnak a beregszászi **Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóintézetben zajló projektek.**

[Bővebben:](#)

Ismeretlen Csokonai-versre bukkantak egy újvidéki magángyűjteményben.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

SELYE JÁNOS EGYETEM
KADÉMIAI KUTATÓKÖZPONT

A **Selye János Egyetem** csatlakozott az **SAP University Alliances** programhoz.

[Bővebben:](#)

Együttműködési megállapodást kötött a **Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-Európai Tanulmányok Kara** és a **Magyar Nemzeti Levéltár.**

[Bővebben:](#)

BBTE
KOMMUNIKÁCIÓS
IRODA

Két rangsorban elfoglalt pozíciója alapján is a **Babeş—Bolyai Tudományegyetem az első helyen áll** a romániai egyetemek közt.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

A Vatikánban jelent meg **Molnár Antal Catholic Confessionalization in Early Modern Moldavia. The Synod of Cotnari and the Speculum Ordinis of Bartolomeo Bassetti OFMConv. (1642)** című kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent **A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai** című konferenciakötet. Szerkesztette **Öllős László**, az MTA köztestületének külső tagja et al.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Társadalomtudományi kutatóműhely Csíkszeredában 2010–2024** című kötet. Összeállította **Bíró A. Zoltán**, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

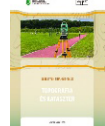
Megjelent a Mentor Kiadónál **Antalka Ágota Egy kolibri család hétköznapijai** című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a Sapientia EMTE Collegium Iuridicum szakkollégistáinak kutatásait is tartalmazó tanulmánykötet, melynek címe **In Communi Via**. Szerkesztette **Berki Vivien** et al.

[Bővebben:](#)

A Scientia Kiadónál jelent meg **Sebestyén Tihamér-Tibor Topográfia és kataszter** című kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójának új kötetei:

A század hamutartója. Közelítések Mózes Attila szövegvilágághoz. Szerkesztette **Bányai Éva**, az MTA köztestületének külső tagja et al.

[Bővebben:](#)

Bartha Katalin Ágnes: Történeti játéksztílus és gyakorlat. Prielle Kornélia pályafutásának színházművészeti és társadalmi dimenziói.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a **Magyar Tudomány júniusi**, bicentenáriumi száma, benne az Orvosi Tudományok Osztályának ünnepi összeállítása.

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica 2025. évi első száma.**

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** idei **2. lapszáma**, benne **Kontra Miklós Akadémiánk és nyelvünk 2024-ben** című tanulmánya. Főszerkesztő **Csanda Gábor**.

[Bővebben:](#)

Megjelent az újvidéki Magyar Tanszék **Tanulmányok** című tudományos folyóiratának idei **első száma**. Főszerkesztő: **Bence Erika**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Létünk** folyóirat **2024/1-4. száma**. Főszerkesztő **Hajnal Jenő**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Híd** folyóirat idei **3–4. száma**. Főszerkesztő **Sági Varga Kinga**.

[Bővebben:](#)

Filozófia — itt és most címmel jelent meg a **Korunk júliusi** lapszáma. Főszerkesztő **Kovács Kiss Gyöngy**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

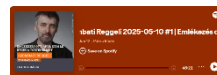
Megjelent az **Erdélyi Múzeum** folyóirat idei **2. száma**. Szerkesztette **Tánczos Vilmos**, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megtekinthetik a világhálón a májusban megrendezett **Szimpozium és workshop az erdélyi magyar színházi archívumok megőrzéséről, rendszerezéséről és kutathatóvá tételéről** című zártkörű konferencia felvételét.

[Bővebben:](#)

Emlékezés ott, ahol nem mi írtuk a történelmet címmel készült podcast **Simon Attila** történésszel, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatójával, az MTA külső tagjával, amelyet meghallgathatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Az élményalapú irodalom-oktatásról szól a Fórum Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja sorozatának új epizódja, amelyben az MTA Arany János Fiatal Kutatói Díjával frissen kitüntetett **Baka Patrik** irodalomtörténészt, a Selye János Egyetem oktatóját, az MTA köztestületének külső tagját hallhatják.

[Bővebben:](#)

Mi minden kell a nemzetek megbékéléséhez? a címe a Bagoly mondja sorozat legújabb epizódjának, amelyben **Öllös László** politológussal, a Fórum

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Kisebbségkutató Intézet elnökével, az MTA köztestületének külső tagjával beszélget **Lamp Zsuzsanna** szociológus, részlegigazgató.

[Bővebben:](#)

Van-e jövője a felvidéki

magyarságnak? A trianoni

diktátum máig tartó hatásairól szóló beszélgetést nézhetnek—hallgathatnak meg a világhálón.

[Bővebben:](#)

Az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságáról

televíziós műsor készült **Nagy László** fizikussal, a bizottság elnökével, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem professzorával, az MTA külső tagjával. Megtekinthetik a világhálón.

[Bővebben:](#)

25 év után: Merre tart a

Sapientia? címmel nézhetnek—

hallgathatnak meg beszélgetést a világhálón **Tonk Márton** filozófussal, a Sapientia EMTE rektorával, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagjával.

[Bővebben:](#)

Pozsony Ferenc néprajzkutatóval, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem professzorával, az MTA külső

tagjával készült a kolozsvári televízió **Summa beszélgetéssorozatának** új epizódja, amely megtekinthető a világhálón.

[Bővebben:](#)

Biztos pont. Beszámolót 200 éve.

olvashatnak el a világhálón a **Kárpátaljai**

Magyar Akadémiai Tanács, illetve az **Ungvári Nemzeti Egyetem** Ukrán—Magyar Oktatási—Tudományos Intézete **budapesti programjáról** az MTA 200. évfordulóján.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Biztos pont. Összefoglalót, illetve 200 éve.

összeállítást olvashatnak

el, hallgathatnak meg a világhálón a **szlovákiai magyar tudományosság rendezvényeiről** az MTA 200 jubileumi sorozatában.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Biztos pont. Összefoglalót 200 éve.

olvashatnak el a

világhálón az MTA200 sorozatban megrendezett **Béke és háború — Szociográfiái írásk Kárpátalja jelenlegi helyzetéről** című kerekasztal-beszélgetésről.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Június közepén rendezték meg

Komáromban a **XVII. Arányi**

Lajos Napok nevet viselő

nemzetközi, Kárpát-medencei hatókörű orvoskonferenciát.

[Bővebben:](#)

Június 17-én

Zürichben tartott

előadást **Kovács Dániel** művészettörténész, a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ muzeológusa **Hogyan gyűjtsünk épületet?** A Magyar Építészeti Múzeum múltja, jelene és jövője címmel.

[Bővebben:](#)

Interkulturális

kommunikációs workshopot

rendeztek Nagyváradon június 18-án, melynek egyik előadója **Kiss Tamás** nyelvész, a malajziai Sunway Egyetem docense volt.

[Bővebben:](#)

Kiss Lajos emlék- és néprajzi

műhelykonferenciát rendeztek

Szabadkán június 18-án.

[Bővebben:](#)

Képregénystudomány a címe a Sapientia EMTE Kávépont sorozata június 18-ai adásának, melynek vendége **Maksa Gyula**, a Pécsi Tudományegyetem médiakutató docense volt. A műsort megtekinthetik a világhálón.

[Bővebben:](#)

Írók párbeszéde: Közös hagyaték — magyar és román nyelvű Bolyai-műalkotások / *Moștenire comună — opere literare despre Bolyai în limba maghiară și română* címmel rendeztek beszélgetést június 25-én Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Június 19-én Budapesten tartott előadást **Bitay Enikő** anyagmérnök, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke, az MTA külső tagja **Az Erdélyi Múzeum-Egyesület a tudomány szolgáltatában** címmel.

[Bővebben:](#)

49. alkalommal rendezték meg az **Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete évi rendes konferenciáját**, ezúttal Pécsen, június 19–21. között.

[Bővebben:](#)

Law and Institutions in the Transylvanian Principality címmel rendeztek nemzetközi konferenciát Kolozsváron június 20-án.

[Bővebben:](#)

A nemzeti identitás erőszakos formálása a 17. században s annak 21. századi változatai címmel rendeztek konferenciát június 21-én a komáromi Calvin János Teológiai Akadémián.

[Bővebben:](#)

Workshopot és nemzetközi partnertalálkozót rendeztek június 24–25-én Szabadkán.

[Bővebben:](#)

Június 24–27. között rendezték meg a Selye János Egyetemen a **MAG Scholar Konferenciát** (Digitális határok a turizmusban: az üzlet, a marketing és az élmények átalakulása).

[Bővebben:](#)

Június 25–27. között rendezték meg Komáromban a 13. **MAG Scholar Üzleti, Marketing és Turizmus Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Június 26-án Bécsben tartott előadást **Szűts Zoltán** média- és információs társadalomkutató, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem dékánja, tanszékvezető, **Egy forradalmi technológia kettős természete** címmel.

[Bővebben:](#)

Június 26–29. között rendezték meg Kolozsváron a **XVIII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Június 27-én rendezték meg a budapesti Domus Collegium Hungaricumban **A szlovákiai magyar fiatalok társadalmi helyzete az elmúlt évek kutatásainak tükrében** című konferenciát, amelyen előadást tartott **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője **Fiatal kutatói pályaképek: szlovákiai magyar doktoranduszok jövőképe** címmel.

[Bővebben:](#)

Június 28-án ugyanott rendezték meg a **Felvidéki fiatalok fókuszában** című nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

A németországi Greifswaldban tartott előadást június 28-án **Cserniczkó István** nyelvészprofesszor, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, az MTA külső tagja és **Híres-László Kornélia** nyelvészprofesszor, a főiskola docense, a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont vezetője, az MTA köztestületének külső tagja **Elements of the Regional Dialects of the Ukrainian Language in the Linguistic Landscape of Multilingual Transcarpathia** címmel.

[Bővebben:](#)

Június 29-én Amszterdamban tartott előadást **Gyimesi Emese** irodalom- és társadalomtörténész, a HUN-REN BTK Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa **Szendrey Júlia és Petőfi Sándor szerelmi szabadságharca** címmel.

[Bővebben:](#)

Július 2–6. között rendezték meg Kishegyesen a **XXII. Vajdasági Szabadegyetemet**.

[Bővebben:](#)

Július 7. és 10. között rendezték meg Újvidéken a jubileumi, **25. Apáczai Nyári Akadémiát**.

[Bővebben:](#)

Július 8–13. között rendezték meg Budapesten a **28. Kárpát-medencei Nyári Egyetemet**.

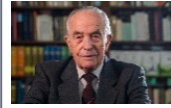
[Bővebben:](#)

Július 11–14. között rendezték meg a székellyöldi Csíkszépvízen a **XVI. Filozófus Nyári Tábor**ot.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

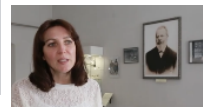
95. születésnapját ünnepelte **Lizanec Péter** filológus, az Ungvári Nemzeti Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

80. születésnapját ünnepelte **Popély Gyula** szlovákiai magyar történész professzor, A Károli Gáspár Református Egyetem korábbi rektorhelyettese, az MTA doktora.

[Bővebben:](#)

80 éves a Lehoczky Tivadar Kárpátaljai Megyei Néprajzi Múzeum.

[Bővebben:](#)

TUDOMÁNYTÖRTÉNET

365 esztendeje született Rimaszombatban **Kaposi Juhász Sámuel csillagász**, teológus, a Gyulafehérvári Református Kollégium tanára.

[Bővebben:](#)

255 éve született a felvidéki **Rozsnyón Magda Pál statisztikus**, geográfus, tanár, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Kerek 200 éve született a felvidéki Dukafalván **Duka Tivadar orvos, India-kutató**, utazó, Kőrösi Csoma Sándor munkásságáról ma is alapműnek számító kötetet jelentetett meg. Az angol királyi Ázsia Társaság tagja, a Brit és Külföldi Biblia Társaság tagja, alelnöke, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Breznóbányán született 190 évvel ezelőtt **Herman Ottó természet-tudós**, néprajzkutató, zoológus, polihisztor, a Magyar Ornitológiai

Központ alapító igazgatója, a Magyar Néprajzi Társaság egyik alapítója.

[Bővebben:](#)

170 évvel ezelőtt született Székelyudvarhelyen **Issekutz Hugó gyógyszerészdoktor**, a kolozsvári egyetem intézetigazgató magántanára.

[Bővebben:](#)

Kerek 150 esztendeje született **Torday Emil etnográfus**, Afrika-kutató, a Royal Anthropological Institute, majd a British Museum kutatója.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Az MTA **Domus-programja** pályázatot hirdet **tudományos könyvek kiadására**. A pályázási határidő: szeptember 15.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az MTA **Domus-programjának nemzetközi pályázatai**: színvonalas nemzetközi publikációk megjelentetésére, valamint nemzetközi konferencián való aktív részvétel támogatására. A pályázási határidő: szeptember 30.

[Bővebben:](#)

A Sapientia Hungariae Alapítvány pályázatot hirdet a **Collegium Talentum 2025-2026-os tanévi** programjában való részvételre. A pályázási határidő: július 21.

[Bővebben:](#)

Nagyszebenben rendezik meg szeptember 18–21. között a **XXVI. Földmérő Találkozót**. A jelentkezési határidő: augusztus 28.

[Bővebben:](#)

Minority Education in Central and Eastern Europe címmel rendeznek konferenciát Kolozsváron október 9–10-én.

A jelentkezési határidő: augusztus 15.

[Bővebben:](#)

Oktober 9–12. között rendezik meg Déván a **XXVI. Energetika—Elektrotechnika** és a **XXXV. Számítástechnika és Oktatás Multi-konferenciát**.

A jelentkezési határidő: szeptember 10.

[Bővebben:](#)

A Partiumi Keresztény Egyetem és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem november 28-án online módon rendezi meg a **VII. nemzetközi Networks konferenciát**.

A jelentkezési határidő: október 31.

[Bővebben:](#)

Születésének 80. évfordulója alkalmából **Cs. Gyimesi Éva-émlékkonferenciát** rendeznek Kolozsváron december 12–13. között.

[Bővebben:](#)

Meghosszabbították a **XIII. Interdiszciplináris Párbeszéd Konferenciára** (november 14–15.) való jelentkezés határidejét július 25-ig. A Híd és korlát című konferenciát Kolozsváron rendezik meg.

[Bővebben:](#)

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2025/7. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

A Tudósportrét Kulcsár-Szabó Enikő állította össze.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők az MTA [honlapján](#).

Révész Tamás

(Kisvárdán, 1948.)

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

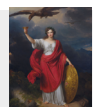

Tamás Révész was born in Kisvárdán in 1948. He grew up in Székesfehérvár where he attended the József Attila Gimnázium (grammar school) and matriculated with distinction in 1966. He continued his studies at the Semmelweis Medical School in Budapest and received his MD with ‘summa cum laude’ honours in 1972. During his university years, he was especially influenced by Professor János Szentágothai’s lectures on functional neuroanatomy, which played a key role in his decision to pursue a career in neurology. As a young doctor, he received training in neurology and psychiatry in the Esztergom Hospital where under Professor Lőránt Leel-Össy he was also introduced to neuropathology. After moving to Budapest, he worked at the János Hospital where he also had the opportunity to visit regularly the neuropathological laboratory of Professor István Tariska at the National Institute for Psychiatry and Neurology.

In 1985, he moved to London, where he received formal training in neuropathology at the National Hospital for Neurology and Neurosurgery, a leading centre of clinical neuroscience in the UK. He became a member of the Royal College of Pathologists in 1990 and was elected a fellow in 1998. He obtained a PhD degree and later a Doctor of Science (DSc) degree from the University of Warwick. In 1991 he was appointed Senior Lecturer at the Queen Square Institute of Neurology, University College London. He was promoted to Reader in 2001 and became Professor of Neuropathology in 2005. Until his retirement in 2013, he served as the Neuropathologist Director of the Queen Square Brain Bank for Neurological Disorders,

Révész Tamás 1948-ban született Kisvárdán. Székesfehérváron nevelkedett, ahol a József Attila Gimnáziumban kitüntetéssel érettségizett 1966-ban. A Semmelweis Orvostudományi Egyetemen folytatta tanulmányait, és 1972-ben szerzett orvosi diplomát „summa cum laude” minősítéssel. Egyetemi évei alatt nagy hatással voltak rá Szentágothai János professzor funkcionális neuroanatómiai előadásai, amelyek felkeltették érdeklődését az ideggyógyászat iránt. Fiatal orvosként négy évig dolgozott Esztergomban az ottani kórház ideg-és elmegyógyászati osztályán, ahol Leel-Össy Lőránt professzor irányítása alatt a neuropatológia alapjaival is megismerkedhetett. Már szakorvosként a budapesti János Kórházba került, ahonnan rendszeresen felkereshette Tariska István professzor neuropatológiai laboratóriumát az egykori Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetben.

1985-ben Londonba költözött, ahol a National Hospital for Neurology and Neurosurgery-ben vett részt neuropatológiai képzésben. Ennek eredményeként 1990-ben a Royal College of Pathologists tagja, majd 1998-ban fellow-já lett. PhD és Doctor of Science (DSc) tudományos fokozatait a Warwicki Egyetemen szerezte meg. 1991-ben adjunktusi kinevezést kapott a University College London, Queen Square Institute of Neurology-ban. 2001-ben docenssé, majd 2005-ben a neuropatológia professzorává nevezték ki. 2013-as nyugdíjba vonulásáig neuropatológus igazgatója volt a Queen Square Brain Bank for Neurological Disorders nevű intézménynek, az Egyesült Királyság egyik legnagyobb, mozgászavarokra és

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

one of the UK's largest brain tissue resources for movement disorders and frontotemporal dementias.

He is a former President of the Clinical Neurosciences Section of the Royal Society of Medicine and has also served as an officer of the British Neuropathological Society. He currently holds the title of Professor Emeritus of the Queen Square Institute of Neurology, University College London.

He developed a strong research interest in neurodegenerative diseases and has published extensively in this field. His most recent research focused on understanding patterns of disease progression and mechanisms underlying disease heterogeneity in corticobasal degeneration, which is one of the tauopathies. He was part of the team that discovered two novel inherited cerebral amyloid diseases, findings that have also contributed to a better understanding of Alzheimer's disease. He played a key role in identifying subtypes of progressive supranuclear palsy — one of the atypical parkinsonian disorders — and in advancing knowledge about the mechanisms driving disease progression in Parkinson's disease. His research has been supported by numerous grants, and he established national and international collaborations with other research groups.

He published over 350 peer-reviewed articles and, according to Scopus (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=7102381695>), has a Hirsch index of 102 and more than 40,000 citations. He is also the author of 22 book chapters and has served on the editorial or advisory boards of several international journals.

He was invited to serve on international panels developing diagnostic criteria for neurodegenerative disorders. In addition, he has contributed significantly to the training of future neuropathologists and was also acting as an examiner in Neuropathology on behalf of the Royal College of Pathologists. He supervised numerous PhD projects and several of his former students or team members have gone on

frontotemporalis demenciákra specializálódott agyszövetbankjának.

Elnöke volt a Royal Society of Medicine Klinikai Idegtudományi Szekciójának, és vezető tisztséget töltött be a Brit Neuropatológiai Társaságban. Jelenleg a University College London Queen Square Institute of Neurology professzor emeritusa.

Fő kutatási területe a neurodegeneratív betegségek, amely témában számos publikációja született. Legutóbbi kutatásai a taupátiák csoportjába tartozó corticobasalis degenerációra irányultak, elsősorban a betegség progresszióját, heterogenitását meghatározó neuropatológiai jellegzetességeket és mechanizmusmintákat vizsgálta. Részes volt két örökletes agyi amyloidosis felfedezésének, amelyek egyik jelentősége abban rejlik, hogy tanulmányozásuk elősegíti az Alzheimer-kór jobb megértését. Hozzájárult a progresszív supranuclearis bénulás alcsoportjainak leírásához, valamint a Parkinson-kór progressziójában alapvető szerepet játszó mechanizmusok azonosításához. Kutatásait számos sikeres pályázat támogatta, és eredményesen együttműködött más UK-beli és nemzetközi egyetemi kutatócsoportokkal. Nemzetközi szakértői panelek meghívott tagjaként részt vett neurodegeneratív betegségek diagnosztikai kritériumainak a kidolgozásában.

Több mint 350 lektorált tudományos közlemény szerzője, Hirsch indexe 102, idézettsége meghaladja a 40 000-et (Scopus, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=7102381695>). Emellett 22 szakkönyvfejezet szerzője, és számos nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottsági, illetve tanácsadó testületi tagja.

Aktívan vett részt fiatal rezidensek képzésében, a Royal College of Pathologists képviselőjeként neuropatológus jelöltek vizsgáztatott. Számos sikeres PhD-projekt vezetőjeként is tevékenykedett. Egykori munkatársai, tanítványai közül többen váltak sikeres kutatóvá, kaptak professzori kinevezést.

1991 óta tiszteletbeli neuropatológus

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

to become successful researchers and obtained professorships.

He has also been an honorary consultant neuropathologist at the National Hospital for Neurology and Neurosurgery, Queen Square, London since 1991 and held a similar position at the Great Ormond Street Hospital for Children till his retirement in 2013.

In 2010 he received the Környei Prize, awarded by the University of Pécs.

In 2025 he was elected an external member of the Hungarian Academy of Sciences, in the Section of Medical Sciences.

We asked three questions to Professor Tamás Révész. The questions and his answers follow.

1. Hungary is very proud of its "grey matter", the scientific performance is considered one of the country's most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Tamás Révész: Hungary has a rich and important legacy in science and has consistently 'punched above its weight' across several disciplines. In the 20th century, the country produced numerous world-renowned scientists such as János Neumann, Pál Erdős, Albert Szentgyörgyi and János Szentágothai. More recently, Hungary celebrated major achievements such as the Nobel Prizes to Katalin Karikó and Ferenc Krausz, as well as the prestigious Brain Prize received by three Hungarian neuroscientists. Out of the numerous successful Hungarian neuroscientists, I would like to mention Miklós Palkovics and Szilveszter E. Vizi as well, whose achievements are highly valued not only in Hungary but also internationally. These latter accomplishments underscore the fact that Hungarian researchers continue to make internationally significant contributions across a wide range of scientific fields. A particularly positive development in recent decades has been the growing integration of scientists based in Hungary into the broader European and global

konzultáns a National Hospital for Neurology and Neurosurgery-ben, és nyugdíjazásáig hasonló klinikusi állást töltött be a Great Ormond Street Hospital for Children intézményében is.

2010-ben megkapta a Pécsi Tudományegyetem Környei-díját.

2025-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották az Orvosi Tudományok Osztályában.

Három kérdést tettünk föl Révész Tamás professzor úrnak. A kérdéseket és a válaszokat az alábbiakban közöljük.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Révész Tamás: Magyarország jelentős tudományos örökséggel rendelkezik, amit a világszerte elismert kutatók nagy száma is alátámaszt. A 20. századi kiválóságok közül példaként említhetjük meg Neumann Jánost, Erdős Pált, Szentgyörgyi Albertet és Szentágothai Jánost. A világhírű kortárs kutatók közül pedig kiemelkedik a Nobel-díjas Karikó Katalin és Krausz Ferenc, valamint az a három magyar idegtudományi kutató, akik elnyerték a rangos Brain Prize-t. A számos sikeres magyar idegtudós közül szeretném megemlíteni Palkovics Miklóst és Vizi E. Szilvesztert is, akiknek eredményeit nemcsak Magyarországon, hanem nemzetközileg is nagyra értékelik. Mindezek, valamint a közelmúlt egyéb tudományos eredményei is azt jelzik, hogy magyar kutatók — akár itthon, akár külföldön tevékenykednek — továbbra is kiemelkedő tudományos teljesítményt nyújtanak. A magyarországi kutatóknak a világban való elismertségét nagymértékben elősegíti az a lehetőség, hogy aktív résztvevői nemzetközi tudományos együttműködéseknek. Bár a közelmúlt eredményei biztatóak, a magyar tudomány nemzetközi presztízsének megőrzése továbbra is kiemelkedően fontos feladat. Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a tudományos élet megfelelő anyagi és erkölcsi támogatottságának a

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

scientific community — further enhancing the international visibility and recognition of Hungarian science and scientists. Looking ahead, it is essential to maintain an environment in which scientific research is genuinely valued and consistently supported, both institutionally and financially. This is a key prerequisite for ensuring Hungary's continued success on the global scientific stage.

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

Tamás Révész: The influence of my parents and my formative years at the József Attila Gimnázium in Székesfehérvár prepared me well for the challenge of gaining admission to medical school. The opportunity to learn from outstanding teachers at the Semmelweis Medical University had a lasting impact on my career. The neuroanatomy lectures by Professor János Szentágothai, along with my early research experience as a member of the Scientific Student Association in Professor Illés Dési's neurotoxicology laboratory, played a decisive role in shaping my professional path and inspired me to specialise in neurology after graduation. I still look back with gratitude on my first workplace, the Department of Neurology and Psychiatry at the Esztergom Hospital, where Professor Lóránt Leel-Össy introduced me to neuropathology. I later continued my studies in neuropathology in England, where, after obtaining my specialist qualification, I embarked on a career as a clinician-scientist. Reflecting on my professional journey, I can say without a doubt that it was the high standard of the Hungarian education system at the time that opened the way for me toward a career in clinical neuroscience research.

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

biztosítása Magyarországon.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarország határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Révész Tamás: A családi indíttatásnak és a székesfehérvári József Attila Gimnáziumban eltöltött éveknek köszönhetem, hogy az érettségi után azonnal felvételt nyertem a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karára. Itt kiváló, nagy tudású tanárok előadásait hallgathattam, közülük is kiemelném Szentágothai János professzor funkcionális neuroanatómiai előadásait. Ezek, valamint a tudományos diákkör tagjaként Dési Illés professzor neurotoxikológiai laboratóriumában szerzett tapasztalataim keltették fel érdeklődésemet a klinikai idegtudományok iránt, és befolyásoltak abban, hogy végzésem után a neurológiát válasszam szakterületemül. Ma is hálával gondolok vissza első munkahelyemre, az esztergomi kórház idegosztályára, ahol Leel-Össy Lóránt professzor felkeltette az érdeklődésemet a neuropatológia iránt. Neuropatológiai tanulmányaimat később már Angliában folytattam, ahol szakorvosi képesítésem megszerzése után kutatóorvosi pályára léptem. Pályafutásomra visszatekintve kétségtelenül elmondhatom: az akkori magyar oktatási rendszer magas színvonala nyitotta meg előttem az utat a klinikai idegtudományi kutatói pálya felé.

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Révész Tamás: Kétségtelen, hogy korunkban a tudománynak szinte minden ága — a matematikától kezdve a társadalomtudományokon át az orvostudományig — új és összetett kihívásoknak néz elébe. A különböző tudományterületek előtt álló

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Tamás Révész: Undoubtedly, in our time, nearly every branch of science — from mathematics to social sciences and medicine — faces new and complex challenges. Among the many pressing issues confronting by the different fields, I would like to mention just a few examples here.

First, there is the question — to be addressed by environmental and other scientists — of how to ensure adequate food and clean water supplies for the global population despite the effects of climate change.

Another key issue is identifying the scientific and organizational requirements necessary for public health systems to prepare effectively for potential future pandemics. Remaining within the field of healthcare, urgent solutions are needed to address the growing threat of antibiotic resistance, as well as to establish the diagnostic, technological, and individual foundations required for personalised medicine. Researchers in molecular biology and genetics are expected to continue to generate new data on biological processes underlying diseases, the understanding of which is necessary for the development of new therapeutic approaches. In many parts of the world, population aging — along with the increasing prevalence of cognitive decline and dementia — represents a growing public health and societal challenge. This is why I believe research aimed at identifying preventable forms of dementia is particularly important. The significance of such work is underscored by a study from the UK suggesting that more than a third of dementia cases may be attributable to modifiable risk factors and potentially preventable. These findings further highlight the importance of advancing neuroscience research into the neurobiological mechanisms of memory and learning in old age, as a deeper understanding of these processes may contribute to a more precise identification of the pathomechanism underlying age-related cognitive decline. Finding effective treatment approaches for neurodegenerative diseases remains a major scientific challenge. The urgency of advancing research in this field is underscored by the high

feladatok közül itt csak néhány példát említenék. Elsőként azt a kérdést, hogy a klímaváltozás ellenére hogyan biztosítható a Föld lakosságának megfelelő élelmiszer- és ivóvízellátása.

Egy másik kulcsfontosságú probléma, hogy milyen tudományos és szervezeti feltételeit kell megteremteni annak, hogy a közegészségügyi rendszerek hatékonyan fel tudjanak készülni egy esetleges jövőbeli világjárványra. Az egészségügy területén maradván, sürgető megoldásra váró kihívás az antibiotikum-rezisztencia egyre növekvő veszélye, valamint a személyre szabott orvoslás („personalised medicine”) diagnosztikai, informatikai és egyéni feltételeinek megteremtése. A molekuláris biológia és a genetika kutatóinak további adatokat kell szolgáltatniuk olyan, a betegségek hátterében meghúzódó biológiai folyamatokról, amelyek mélyebb ismerete megteremtheti új terápiás eljárások kifejlesztésének a lehetőségét. A világ számos részén megfigyelhető társadalmi előregedés és az ezzel együtt járó kognitív hanyatlás és demencia növekvő gyakorisága egyre súlyosabb közegészségügyi és társadalmi kihívást jelent. Szerintem ezért is fontosak azok a kutatások, amelyek arra irányulnak, hogy a megelőzhető demenciák csoportjait azonosítsák. Ezek jelentőségét hangsúlyozza az az Egyesült Királyságban elvégzett vizsgálat, amely szerint a demenciák több mint egyharmada megelőzhető kockázati tényezőkre vezethető vissza. Mindez erősíti annak a fontosságát, hogy az idegtudomány tovább bővítse ismereteinket a memória és a tanulás időskori neurobiológiai mechanizmusairól, hiszen mélyebb megértésük hozzájárulhat az életkorral összefüggő kognitív hanyatlás patomechanizmusának pontosabb feltárásához.

Fontos tudományos feladatnak tartom a neurodegeneratív betegségek hatékony kezelésének a megoldását, különös tekintettel az olyan jelentős gyakoriságú kórképekre, mint az Alzheimer-kór vagy a Parkinson-kór. Noha ígéretes eredményeket értek el például spinalis musculáris atrophában (SMA) szenvedő csecsemők génterápiás kezelésében és azok az Alzheimer-kór amyloid-ellenes terápiájában is

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

prevalence of conditions such as Alzheimer's disease and Parkinson's disease. While gene therapy has yielded promising results in infants with spinal muscular atrophy (SMA), and recent advances in amyloid-targeting therapies in Alzheimer's disease are encouraging, the development of novel and effective therapeutic strategies remains an urgent priority for both basic neuroscience and the pharmaceutical industry.

The rapid development of artificial intelligence (AI) is expected to continue in the coming years and decades. AI already has a significant impact on many areas of science and everyday life. A good example of this is the 2024 Nobel Prize in Chemistry, which was awarded for the development of an advanced AI-based system capable of reliably create the three-dimensional structure of proteins from their amino acid sequence. At the same time, the accelerating development of AI raises serious ethical concerns — particularly because such systems may in the future influence major societal decisions.

Contact

University College London,
UCL Queen Square Institute of Neurology,
Queen Square Brain Bank,
1 Wakefield Street, London, WC1N 1PJ,
United Kingdom
E-mail: t.revesz@ucl.ac.uk

biztatóak, az új és hatékony kezelési módszerek kidolgozása sürgető feladat marad mind az alapkutatás, mind a gyógyszeripar számára. Kétségtelen, hogy a mesterséges intelligencia (MI) fejlődése a következő években és évtizedekben is töretlenül folytatódik. Az MI már jelenleg is jelentős hatással van a tudomány és a mindennapi élet számos területére. Ezt jól példázza az is, hogy 2024-ben a kémiai Nobel-díjat egy olyan fejlett, MI-alapú rendszer kifejlesztéséért ítélték oda, amely képes a fehérjék aminosavsorrendje alapján megbízhatóan megállapítani azok háromdimenziós szerkezetét. Ugyanakkor az MI rohamos fejlődése komoly etikai kérdéseket is felvet, különösen mivel ezek a rendszerek a jövőben fontos társadalmi döntések befolyásolására is képesek lehetnek.

Kapcsolat

University College London,
UCL Queen Square Institute of Neurology,
Queen Square Brain Bank,
1 Wakefield Street, London, WC1N 1PJ,
United Kingdom
E-mail: t.revesz@ucl.ac.uk

